

Notat

Samlenotat for Rådsmødet (uddannelse) den 5. april 2022

Uddannelse

Punkt 1: Rådshenstilling om brobygning med henblik på et effektivt europæisk samarbejde om videregående uddannelse

- KOM 2022 (17)
- vedtagelse

Punkt 2: Rådskonklusioner om en europæisk strategi styrkende videregående uddannelsesinstitutioner for Europas fremtid

- KOM-dokument foreligger ikke
- vedtagelse

Punkt 3: Rådskonklusioner om styrkelse af læreres og underviseres mobilitet, særligt europæisk mobilitet, under deres grund- og efteruddannelse

- KOM-dokument foreligger ikke
- vedtagelse

Punkt 4: Styrkelse af krisestyring og foregribelse i det europæiske uddannelsesområde

- KOM-dokument foreligger ikke
- politisk drøftelse

24. marts 2022

**Uddannelses- og
Forskningsministeriet**
Internationale forhold

Børsgade 4
Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700

www.ufm.dk

CVR-nr. 1680 5408

Punkt 1: Rådshenstilling om brobygning med henblik på et effektivt europæisk samarbejde om videregående uddannelse

- KOM 2022 (17)

- vedtagelse

- revideret notat. Ændringer er markeret med streg i venstre margen.

1. Resumé

Kommissionen offentliggjorde den 18. januar 2022 en videregående uddannelses-pakke indeholdende forslag til rådshenstilling om brobygning med henblik på et effektivt europæisk samarbejde om videregående uddannelse. Formålet hermed er at følge op på Kommissionens meddelelse om en europæisk strategi for universiteter og i forlængelse heraf særligt at understøtte det videre arbejde i de europæiske universitetsalliancer.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Rådshenstillingen opfordrer blandt andet til at teste eksisterende instrumenter for transnationalt samarbejde og undersøge behov for gennemførlighed af institutionaliserede samarbejdsinstrumenter samt undersøge muligheder for en fælles grad baseret på fælles europæiske kriterier med udgangspunkt i eksisterende Bologna instrumenter og udstedt på frivillig basis på nationalt eller institutionelt niveau.

Regeringen støtter vedtagelsen af rådshenstillingen. Regeringen mener, at samarbejdet om videregående uddannelser i Europa ikke skal føre til uønsket ensretning og harmonisering af de nationale uddannelsessystemer.

I formandskabets forslag til kompromistekst er det for regeringen centralt, at der nu i modsætning til i Kommissionens oprindelige forslag ikke indgår en forpligtelse på at indføre en europæisk grad samt en juridisk vedtægt for europæiske universiteter. For regeringen er det vigtigt, at der foretages en afdækning af behov, gevinster samt risici ved eventuelle nye instrumenter, at eventuelle yderligere skridt skal godkendes af rådet, samt at der i rådshenstillingen klart fremhæves frivillighed samt respekt for subsidiaritetsprincippet og institutionel autonomi.

Regeringen støtter internationalt samarbejde mellem videregående uddannelsesinstitutioner, men rammerne herfor skal fortsat være op til de enkelte medlemsstater at fastsætte nationalt.

2. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde den 18. januar 2022 en videregående uddannelses-pakke bestående af meddelelsen om en europæisk strategi for universiteter med tilhørende forslag til rådshenstilling om brobygning med henblik på et effektivt europæisk samarbejde om videregående uddannelse.

Baggrunden er, at der i de tidligere meddelelser om skabelsen af et europæisk uddannelsesrum i 2025 (COM (2020) 625) og meddelelsen om et nyt europæisk rum

for forskning og innovation (COM (2020) 628) var et fokus på styrke det transnationale samarbejde mellem universiteter med henblik på, at studerende og forskere opnår de rette kompetencer og færdigheder.

Endvidere skal rådshenstillingen bygge videre på den udvikling, der blev sat i gang med lanceringen af Europæiske Universiteter initiativet med første ansøgningsrunde i 2019 i regi af Erasmus+. Formålet med Europæiske Universiteter er at udvikle tættere og mere strategiske samarbejder mellem udvalgte europæiske videninstitutioner, herunder oprettelse af fælles uddannelser og øget udveksling af studerende og ansatte.

3. Formål og indhold

Formålet med rådshenstillingen om brobygning med henblik på et effektivt europæisk samarbejde om videregående uddannelse er at følge op på Kommissionens meddelelse om en europæisk strategi for universiteter og i forlængelse heraf særlig at understøtte det videre arbejde i de europæiske universitetsalliancer.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

I rådshenstillingen opfordres medlemsstaterne til i fuld respekt for subsidiaritetsprincippet, institutionel autonomi, akademisk frihed og i overensstemmelse med nationale forhold at:

- Åbne for at videregående uddannelsesinstitutioner indgår i en frivillig proces, der afsøger behov, gevinster, risici og gennemførlighed af institutionelle samarbejdsinstrumenter, såsom en mulig juridisk status for alliancer af videregående uddannelsesinstitutioner med henblik på dybere samarbejde om deling af medarbejdere, teknisk, data, uddannelse, forskning og innovationskapacitet.
- Hvor passende, gøre det lettere for videregående uddannelsesinstitutioner at udbyde fælles uddannelsesprogrammer og udstede fælles grader i overensstemmelse med Bologna instrumenter, herunder facilitere en muligt mærkat til fælles europæiske grader og på sigt arbejde mod en mulig fælles grad baseret på europæiske kriterier udstedt på nationalt eller institutionelt niveau.
- Hvor hensigtsmæssigt, understøtte institutioners udvikling af passende tilgange til spørgsmål om optag, undervisningssprog, brug af virtuel undervisning, brug af mikro-eksamensbeviser, anvendelse af ECTS, anvendelse af akkrediteringsprocesser i overensstemmelse med European Standard and Guidelines (ESG) samt udvikling af fælles grader.
- Understøtte øget udvekslingsmobilitet gennem indlejring af mobilitet i uddannelsesprogrammer og hvor hensigtsmæssigt blandt andet at se på udfordringer i form af optagssystemer, akademiske kalendere og studieafgifter.
- Bidrage til vedvarende indirekte eller direkte finansiering af Europæiske Universiteter tiltaget gennem tilgængelige regionale, nationale og EU kilder med respekt for forskellige nationale systemer
- Fremme og beskytte institutionel autonomi.

- Arbejde hen imod brug af ekstern institutionsakkrediteringssystemer frem for programakkreditering, baseret på den europæiske tilgang for akkreditering af fællesgrader.
- Fremme virtuelt samarbejde om undervisnings, læring og forskning, herunder udviklingen af fælles strategier for digitalisering inden for europæiske universitets alliancer.
- Understøtte videregående uddannelsesinstitutioner i at anvende en tværdisciplinær og udfordringsbaseret tilgang i deres fælles uddannelsesaktiviteter.
- Tilskynde videregående uddannelsesinstitutioner til at involvere studerende, undervisere, forskere og ansatte i deres styringsprocesser.

Medlemsstater inviteres til at informere Kommissionen om tiltag, der tages som opfølgning på rådshenstillingen inden for 12 måneder af vedtagelsen.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Kommissionen inviteres til i fuld respekt for subsidiaritetsprincippet, institutionel autonomi, akademisk frihed og i overensstemmelse med nationale forhold at:

- Teste eksisterende instrumenter for transnationalt samarbejde og undersøge behov for gennemførlighed af institutionaliserede samarbejdsinstrumenter, såsom en mulig juridisk status for alliancer af videregående uddannelsesinstitutioner med henblik på frivilligt samarbejde om deling af data og udveksling af medarbejdere, samt hvor hensigtsmæssigt implementering af fælles uddannelsesprogrammer og baseret på resultater af rapportere til rådet herom i forhold til mulige videre skridt.
- Undersøge muligheder for en fælles grad baseret på fælles europæiske kriterier baseret på eksisterende Bologna instrumenter og udstedt på frivillig basis på nationalt eller institutionelt niveau. Som en del heraf i 2022 igangsætte i regi af Erasmus+ et forsøg med udviklingen af et mærkat til fælles europæiske grader og baseret på resultaterne heraf af rapportere til rådet i forhold til mulige videre skridt.
- Fortsætte udviklingen af Europæiske Universiteter initiativet baseret på resultater fra den kommende midtvejsevaluering af de første alliancer samt frem mod midtvejsevalueringen af MFF overveje muligheder for øget synergi mellem EU, regionale og nationale finansieringskilder.
- Forsætte udvikling af det europæiske studiekort i samarbejde med medlemsstater.
- Fremlægge en køreplan for udviklingen af eventuelle nye instrumenter per medio 2022.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen vurderer, at forslaget til rådshenstilling er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, idet forslaget har til formål at støtte og styrke det tværnationale samarbejde inden for de videregående uddannelser, og tværnationale samarbejdsspørgsmål i sagens natur behandles bedst på EU-plan. Samtidig henvises til,

at medlemsstaterne kan træffe uafhængige lovgivningsmæssige beslutninger og gennemføre foranstaltninger, der tager sigte på at fremme et tættere samarbejde mellem videregående uddannelsesinstitutioner.

Kommissionen baserer forslaget til rådshenstilling på artikel 165(4) og art. 166(4) TEUF om bl.a. udvikling af et højt uddannelsesniveau gennem samarbejde mellem medlemsstater. Kommissionen understreger, at evt. forpligtelser er baseret på frivillighed for medlemsstaterne og med fuld respekt for national kompetence.

Regeringen er enig i vurderingen af, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Rådshenstillingen i sig selv medfører ingen konsekvenser for dansk ret.

7. Konsekvenser

Meddelelsen og rådshenstillingen i sig selv vurderes ikke at få konsekvenser for lovgivningen, statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

En eventuel opfølgning herpå gennem implementering af visse af forslagene vil afhængigt af nationale beslutninger kunne medføre lovgivningsmæssige konsekvenser på det videregående uddannelsesområde.

Det bemærkes, at afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter afholdes inden for de berørte myndigheders eksisterende bevillingsramme, *jf. budgetvejledningens bestemmelser herom*.

Regeringen finder, at der på nuværende tidspunkt er uafklarede forhold omkring de over tid afledte konsekvenser af en evt. juridisk status og en mulig fælles grad, hvorfor den opfølgende proces vil blive fulgt tæt.

8. Høring

Meddelelsen og rådshenstillingen blev sendt i skriftlig høring i EU-specialudvalget vedr. uddannelse og ungdom den 20. januar 2022. Der indkom følgende høringsvar, som nedenfor gengives i deres fulde længde.

Akademikerne

Akademikerne finder, at internationalt samarbejde er afgørende for uddannelse og forskning på højeste niveau. Det er afgørende, at der afsættes midler til at sikre mobiliteten, herunder særligt for medarbejdere.

Vi ved, at det generelt er mere vanskeligt at få undervisere til at deltage i udveksling. Det er derfor afgørende, at der i det videre arbejde kommer et større fokus på at etablere muligheder, der gør det attraktivt for fx undervisere at deltage i videregående uddannelsessamarbejder i Europa.

Samtidig vil Akademikerne understrege, at det er vigtigt, at internationale samarbejder på universitetsniveau er baseret på excellence i forskning og uddannelse. Det medfører også, at vi vil opfordre til at udvælgelsen af samarbejder sker på baggrund af parametre for kvalitet i forskning og uddannelse. Det følger naturligvis heraf, at forskningsfrihed og ytringsfrihed er fundamentet for høj kvalitet.

Endelig er det essentielt, at der i forbindelse med etablering af eventuel fælles europæisk grad ikke må gå på kompromis med kvalitetssikringen af de videregående uddannelser i Danmark

Danske Universiteter

Danske Universiteter takker for meddelelse om en europæisk strategi for universiteter (COM(2022)16) og et forslag til rådshenstilling om brobygning (COM(2022)17), som er modtaget i høring via EU-specialudvalget for uddannelse og ungdom den 20. januar 2022.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Den fælles europæiske strategi og rådshenstillingen skal styrke “opportunities for innovative transnational cooperation in the higher education sector, as working together more closely is essential for the EU to consolidate its role as a global player.”

Danske Universiteter deler fuldt ud ambitionen om internationalt samarbejde om forskning og uddannelse, som både en akademisk og samfundsmæssig nødvendighed.

Nogle af de konkrete instrumenter (herunder legal statute og EU-degree) er ikke udfoldet i strategien, derfor har vi ikke konkrete bemærkninger endnu.

Aktuelt er 7 danske universiteter engageret i European Universities Initiative (EUI). Som nævnt i rådshenstillingen har alliancerne allerede vist stort potentiale og samtidig tydeliggjort, at der er en række udfordringer for samarbejdet pga. national regulering.

Danske Universiteter vil derfor i forlængelse af rådshenstillingen opfordre til en langsigtet reform af gældende lovgivning vedr. internationalt uddannelses- og forskningssamarbejde.

Konkret vil vi understrege behovet for at adressere følgende barrierer for danske universiteters deltagelse i EUI-samarbejde:

- Lovhjemmel til virtuel mobilitet. Overordnet har der gennem en årrække været stigende brug af digitale og blandede uddannelsesformater. I Danmark er der ikke hjemmel til mobilitet, der inkluderer virtuelle elementer, og den manglende hjemmel begrænser danske studerendes muligheder og udgør en stopklods for at indgå fuldt ud i EUI-samarbejdet.
- Engelsksprogede studiepladser. Reduktion af engelsksprogede studiepladser har konsekvenser for antallet af engelsksprogede kurser og uddannelser. Euro-

pean Universities forudsætter en stor cirkulation mellem studerende og VIP mellem alliancernes deltagere. Dette kan danske universiteter kun leve op til med et bredt udbud af hele uddannelser på engelsk.

- Finansiering. Danske Universiteter opfordrer til national medfinansiering af universiteternes arbejde i regi af European Universities Initiative.

Finanssektorens Arbejdsgiverforening

FA takker for høringen.

FA bakker op om forslaget til rådshenstilling, som skal bidrage til et mere effektivt samarbejde mellem universiteterne i EU om forskning og videregående uddannelse.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være opbakning til vedtagelse af rådshenstillingen.

En række andre lande har haft fokus på, at en mulig juridisk status for europæiske universitetsalliancer samt en fælles grad, skal være i overensstemmelse med den nationale kompetence og ønsker at følge det videre arbejde tæt.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter vedtagelsen af rådshenstillingen.

Regeringen mener, at samarbejdet om videregående uddannelser i Europa ikke skal føre til uønsket ensretning og harmonisering af de nationale uddannelsessystemer. Der må ikke blive rykket ved institutionernes autonomi eller national kompetence.

I formandskabets forslag til kompromistekst er det for regeringen centralt, at der nu i modsætning til i Kommissionens oprindelige forslag ikke indgår en forpligtelse på at indføre en europæisk grad samt en juridisk vedtægt for europæiske universiteter.

For regeringen er det vigtigt, at der foretages en afdækning af behov, gevinster samt risici ved eventuelle nye instrumenter, at eventuelle yderligere skridt skal godkendes af rådet, samt at der i rådshenstillingen klart fremhæves frivillighed samt respekt for subsidiaritetsprincippet og institutionel autonomi. Ligeledes finder regeringen det positivt, at der i den proces betones brugen af eksisterende instrumenter fra Bologna-processen.

Regeringen vil ikke forpligte sig på nye instrumenter uden at kende de nærmere implikationer heraf for det danske videregående uddannelsessystem. Anvendelse af eventuelle nye instrumenter skal være baseret på frivillighed og må ikke blive et krav for institutioners deltagelse i Erasmus+ og Horizon Europe.

Regeringen vil i den videre proces have fokus på, at dette efterleves fra Kommissionens side.

For så vidt angår udviklingen af europæiske rammer for akkreditering, finder regeringen det ligeledes vigtigt, at der er tale om en proces baseret på frivillighed, som det hidtil har været tilfældet i Bologna processen og med samtidig opretholdelse af den nationale kompetence.

Endelig finder regeringen det vigtigt, at kompromisforslaget omtaler en invitation til medlemsstater om at informere Kommissionen om eventuelle opfølgende tiltag frem for udarbejdelse af nationale handlingsplaner som oprindeligt foreslået.

Regeringen støtter internationalt samarbejde mellem videregående uddannelsesinstitutioner, men rammerne herfor skal fortsat være op til de enkelte medlemsstater at fastsætte nationalt.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Der blev oversendt grund- og nærhedsnotat om Kommissionens forslag til rådshenstilling den 8. marts 2022.

Punkt 2: Rådskonklusioner om en europæisk strategi styrkende videregående uddannelsesinstitutioner for Europas fremtid

- KOM-dokument foreligger ikke
- vedtagelse
- nyt notat

1. Resume:

Rådskonklusionerne adresserer Kommissionens meddelelse om en europæisk strategi for universiteter fra den 18. januar 2022 og har til formål at følge op herpå. Rådskonklusionerne inviterer medlemsstaterne og Kommissionen til med respekt for subsidiaritetsprincippet at arbejde efter følgende fire overordnede målsætninger:

- Styrke den europæiske dimension i videregående uddannelse, forskning og innovation
- Fremme Europas globale rolle og lederskab
- Styrke Europas genopretning og respons til den digitale og grønne omstilling
- Styrke europæisk tilhørsforhold baseret på fælles værdier

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

I rådskonklusionerne opfordres medlemsstaterne sammen med Kommissionen inden for hver deres kompetencer og med respekt for subsidiaritetsprincippet til at støtte alliancer af videregående uddannelsesinstitutioner. Dette skal ske ved hvor relevant, at tage næste skridt i udvikling af frivillige institutionaliserede samarbejdsinstrumenter baseret på forudgående behovsanalyse samt tage videre skridt for udvikling af fælles uddannelsesprogrammer gennem at udforske en mulig europæisk mærkat til fælles uddannelsesprogrammer.

Regeringen mener, at samarbejdet om videregående uddannelser i Europa ikke skal føre til uønsket ensretning og harmonisering af de nationale uddannelsessystemer. Der må ikke blive rykket ved institutionernes autonomi eller national kompetence.

Regeringen finder det vigtigt, at det af rådskonklusionerne fremgår, at yderligere skridt i retning af eventuelle frivillige institutionaliserede samarbejdsinstrumenter samt en mulig fælles grad baseret på europæiske kriterier, skal ske med respekt for subsidiaritetsprincippet og institutionel autonomi samt kræver beslutning herom i rådet. I det opfølgende arbejde, der igangsættes af Kommissionen, vil regeringen have fortsat fokus på, at dette efterleves.

Regeringen støtter internationalt samarbejde mellem videregående uddannelsesinstitutioner, men rammerne herfor skal fortsat være op til de enkelte medlemsstater at fastsætte nationalt.

2. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde den 18. januar 2022 en videregående uddannelsespakke bestående af meddelelsen om en europæisk strategi for universiteter med

tilhørende forslag til rådshenstilling om brobygning med henblik på et effektivt europæisk samarbejde om videregående uddannelse. Rådskonklusionerne er en direkte opfølgning på Kommissionens meddelelse.

Endvidere bygger rådskonklusionerne videre på den udvikling, der blev sat i gang med lanceringen af Europæiske Universiteter initiativet med første ansøgningsrunde i 2019 i regi af Erasmus+. Formålet med Europæiske Universiteter er at udvikle tættere og mere strategiske samarbejder mellem udvalgte europæiske videninstitutioner, herunder oprettelse af fælles uddannelser og øget udveksling af studerende og ansatte.

3. Formål og indhold

Formålet med rådskonklusionerne er at følge op på Kommissionens meddelelse om en europæisk strategi for universiteter.

Rådskonklusionerne inviterer medlemsstaterne og Kommissionen til med respekt for subsidiaritetsprincippet at arbejde efter følgende fire overordnede målsætninger.

Styrke den europæiske dimension i videregående uddannelse, forskning og innovation gennem styrket samarbejde mellem det europæiske uddannelsesområde og det europæiske forskningsområde, udvikling af de europæiske universitetsalliancer, understøtte udviklingen af fælles uddannelsesprogrammer på alle niveauer med henblik på mulig udstedelse af fælles grader baseret på europæiske kriterier i overensstemmelse med Bologna processen, understøtte udvikling af nye mobilitetsformer, fremme mål om øget studentermobilitet, implementering af det europæiske studiekort og implementering af automatisk anerkendelse.

Fremme Europas globale rolle og lederskab gennem fremme af globalt samarbejde om videregående uddannelser baseret på akademisk frihed og institutionel autonomi med et princip om "så åbent som muligt og så lukket som nødvendigt" inden for forskning og innovationssamarbejde, samarbejde med tredjelande baseret på fælles forståelse om grundlæggende værdier, styrke videregående uddannelsesinstitutioners redskaber til at indgå i globalt samarbejde, støtte videregående uddannelsesinstitutioner i at imødekomme studerende og forskere hvis frihed er truet, samt fremme internationalt samarbejde gennem Erasmus+ og Horisont Europa.

Styrke Europas genopretning og respons til den digitale og grønne omstilling ved at understøtte videregående uddannelsesinstitutioner i at omsætte viden til færdigheder, kompetencer og innovation, styrke en studenterorienteret og forskningsbaseret tilgang til læring, støtte videregående uddannelsesinstitutioners rolle i livslang læring og udvikling af nye undervisningsmetoder, støtte grøn omstilling på videregående uddannelsesinstitutioner, understøtte udvikling af kompetencer og færdigheder inden for bæredygtighed, give videregående uddannelsesinstitutioner den nødvendige digitale infrastruktur, fremme videregående uddannelsesinstitutioner mhp. at give studerende digitale kompetencer og bruge digitale værktøjer til at fremme kvaliteten af læring.

Styrke europæisk tilhørsforhold baseret på fælles værdier gennem at fremhæve institutioners autonomi og akademiske frihed, understøtte videregående uddannelsesinstitutioner i brug af open science og forsvar af demokratiske værdier, understøtte videregående uddannelsesinstitutioners bredere samfundsengagement, opfordre videregående uddannelsesinstitutioner til involvering af studerende, forskere og ansattes deltagelse i beslutningsprocesser, understøtte videregående uddannelsesinstitutioners arbejde med inklusion og adgang til uddannelser også i udkantsområder samt understøtte videregående uddannelsesinstitutioners arbejde for at fremme kønsbalance blandt studerende og ansatte.

Rådskonklusionerne opfordrer medlemsstaterne sammen med Kommissionen inden for hver deres kompetencer og med respekt for subsidiaritetsprincippet til at støtte alliancer af videregående uddannelsesinstitutioner ved at:

- Fremme den videre udvikling af Europæiske Universiteter initiativet med udgangspunkt i den kommende midtvejsevaluering.
- Opfordre europæiske universitetsalliancer til at gøre brug af eksisterende finansieringsprogrammer.
- Hvor relevant i forhold til at overkomme barrierer tage næste skridt i udvikling af frivillige institutionaliserede samarbejdsinstrumenter baseret på forudgående behovsanalyse, der øger alliancers muligheder for at tage fælles strategiske beslutninger.
- Med udgangspunkt i den "europæiske tilgang for kvalitetssikring af fællesgrader" tage videre skridt for udvikling af fælles uddannelsesprogrammer gennem at udforske en mulig europæisk mærkat til fælles uddannelsesprogrammer og på sigt baseret muligheden for udstedelse af fælles grader på nationalt eller institutionelt niveau, baseret på europæiske kriterier i overensstemmelse med Bologna processen.
- Fremme brugen af standarder og retningslinjer for kvalitetssikring i det europæiske videregående uddannelsesområde (ESG).
- Teste pilottilgange til øget integreret EU finansiering af alliancer inden 2024 med afrapportering til rådet forud for yderligere beslutning.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Endvidere understreges det i konklusionerne, at yderligere skridt ift. instrumenter og fælles grader forudsætter yderligere beslutning herom fra rådet.

Sidst anføres næste skridt respekt for subsidiaritetsprincippet og institutionel autonomi og i overensstemmelse med nationale forhold som værende:

- At opfordre medlemsstater og Kommissionen til at fremme og beskytte grundlægende akademiske værdier, herunder akademisk frihed og integritet.
- At invitere Kommissionen og medlemsstater til at øge synergi mellem uddannelse, forskning og innovation gennem den strategiske ramme for det europæiske samarbejde inden for uddannelse, det europæiske forskningsområde og det europæiske videregående uddannelsesområde.
- At invitere Kommissionen til at udarbejde en køreplan for udviklingen af eventuelle nye instrumenter per medio 2022.

- At invitere Kommissionen og medlemsstater til på europæisk niveau at arbejde sammen med de relevante interesseorganisationer mod de overordnede mål.
- At invitere medlemsstater til at indgå i vidensdeling og erfaringsudveksling understøttet af Kommissionen
- Tage note af Kommissionens planer om at rationalisere eksisterende værktøjer til monitorering af det videregående uddannelsesområde for at styrke datagrundlaget, uden at øge den administrative byrde på medlemsstater eller institutioner.
- At invitere Kommissionen til løbende at opdatere medlemsstaterne om udvikling og implementering samt udarbejde en større rapport herom i 2025.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Sagen medfører ingen konsekvenser for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Sagen medfører i sig selv ingen konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet, og den forventes heller ikke at lede til beslutninger, der kan få økonomiske konsekvenser.

8. Høring

Samlenotatet blev sendt i høring i EU-specialudvalget for uddannelse og ungdom den 16. marts 2022. Der indkom følgende høringssvar, som nedenfor gengives i deres fulde længde.

Finanssektorens Arbejdsgiverforening

FA takker for høringen vedr. samlenotaterne for ministerrådsmødet for uddannelse og ungdom den 5. april 2022.

FA er enig i regeringens tilgang og har ingen yderligere bemærkninger.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være opbakning til vedtagelsen af rådskonklusionerne.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter vedtagelsen af rådskonklusionerne.

Særligt hilses styrket synergi mellem forskning, innovation og videregående uddannelser på EU niveau velkomment. Regeringen finder, at størstedelen af tiltagene positivt bygger videre på de eksisterende indsatser og programmer, samt følger det hidtidige omdrejningspunkt om vidensdeling og erfaringsudveksling.

Regeringen mener, at samarbejdet om videregående uddannelser i Europa ikke skal føre til uønsket ensretning og harmonisering af de nationale uddannelsessystemer. Der må ikke blive rykket ved institutionernes autonomi eller national kompetence.

Regeringen finder det vigtigt, at det af rådskonklusionerne fremgår, at yderligere skridt i retning af eventuelle frivillige institutionaliserede samarbejdsinstrumenter samt en mulig fælles grad baseret på europæiske kriterier, skal ske med respekt for subsidiaritetsprincippet og institutionel autonomi samt kræver beslutning herom i rådet. I det opfølgende arbejde, der igangsættes af Kommissionen, vil regeringen have fortsat fokus på, at dette efterleves.

Regeringen vil ikke forpligte sig på nye instrumenter uden at kende de nærmere implikationer heraf for det danske videregående uddannelsessystem. Anvendelse af eventuelle nye instrumenter skal være baseret på frivillighed og må ikke blive et krav for institutioners deltagelse i Erasmus+ og Horizon Europe.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Regeringen støtter internationalt samarbejde mellem videregående uddannelsesinstitutioner, men rammerne herfor skal fortsat være op til de enkelte medlemsstater at fastsætte nationalt.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Punkt 3: Rådskonklusioner om styrkelse af læreres og underviseres mobilitet, særligt europæisk mobilitet, under deres grund- og efteruddannelse

- KOM-dokument foreligger ikke
- vedtagelse
- nyt notat

1. Resume

Formålet med rådskonklusionerne er at styrke mulighederne for og fokus på mobilitet for lærere og undervisere på alle niveauer for bl.a. at højne kvaliteten af undervisningen, styrke attraktiviteten af lærerprofessionen, understøtte uddannelses-systemerne gennem udveksling af god underviserpraksis og styrke netværksdannelsen blandt lærere på tværs af Europa. Rådskonklusionerne forventes ikke at have lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Regeringen støtter vedtagelsen af rådskonklusionerne, idet regeringen finder det vigtigt at skabe øget mulighed for udlandsophold inden for læreres og underviseres grund- og efteruddannelser.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

2. Baggrund

Styrkelse af læreres og underviseres mobilitet er en prioritet for det franske EU-formandskab. Rådskonklusionerne er endvidere en delvis opfølgning på rådskonklusionerne om lærere og undervisere for fremtiden fra maj 2020, ligesom det er en strategisk prioritet at gøre livslang læring og mobilitet til virkelighed for alle som udtrykt i rådsresolutionen fra februar 2021 om en strategisk ramme for det europæiske samarbejde på uddannelsesområdet på vej mod det europæiske uddannelsesområde og videre (2021-2030).

3. Formål og indhold

En rapport fra Eurydice fra 2021 om Lærere i Europa: Karrierer, udvikling og trivsel konstaterede, at mobilitet bidrager til en lang række kompetencer hos lærere, men kun et mindretal af dem (40,9 pct. i 2018) havde været i udlandet af professionelle grunde som studerende eller lærer, ligesom der er en række hindringer for dette af bl.a. økonomisk og anerkendelsesmæssig karakter. Formålet med rådskonklusionerne er derfor at styrke mulighederne for og fokus på mobilitet for bl.a. at højne kvaliteten af undervisningen, styrke attraktiviteten af lærerprofessionen, understøtte uddannelsessystemerne gennem udveksling af god underviserpraksis og styrke netværksdannelsen blandt lærere på tværs af Europa.

Det fremgår indledningsvist, at rådskonklusionerne omfatter lærere og undervisere inden for almen undervisning (grundskole og gymnasiale uddannelser), videregående uddannelse, erhvervsuddannelser, dagtilbudspersonale og voksenundervisere. Det bemærkes dog, at uddannelsesbaggrund og karrierestrukturer varierer betydeligt mellem de forskellige uddannelsessektorer, hvorfor relevansen af visse elementer i rådskonklusionerne afhænger af de nationale uddannelsessystemers struktur og sektorer.

Rådskonklusionerne anerkender, at lærere og undervisere er grundstenen i det europæiske uddannelsesområde og spiller en afgørende rolle i samfundet som bi-bringende viden, værdier og aktivt medborgerskab. Erfarings- og vidensudveksling blandt lærere og undervisere og studieophold i udlandet bidrager væsentligt til den professionelle udvikling af lærere og undervisere på alle niveauer. Mobilitet er et centralt element for både udøvende og kommende lærere og undervisere, der hjælper til at imødegå medlemslandenes fælles udfordringer i forhold til lærerprofessionen. Ud over den positive effekt for læreres og underviseres motivation, viden, kompetencer og karriereforløb har mobilitet og særligt europæisk mobilitet også en fordelagtig effekt på de nationale uddannelsessystemer, og den bidrager ligeledes til styrkelsen af tillid, samarbejde og gensidig forståelse mellem medlemsstaternes uddannelsessystemer. Endvidere er der enighed om i rådskonklusionerne, at mobilitet for lærere og undervisere forsat bør fremmes hen mod at blive en fælles praksis. Omfanget af mobilitet kan blive monitoreret på medlemsstats- og EU-niveau. Den stående gruppe for indikatorer og benchmark bør få mandat til at se på passende former for dataindsamling, der kan måle mobilitet for lærere og undervisere, og resultaterne heraf bør indgå i den planlagte evaluering af den strategiske ramme for det europæiske samarbejde inden for uddannelse.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Medlemsstaterne opfordres, i overensstemmelse med nationale omstændigheder og nærhedsprincippet, bl.a. til at:

- Fremme mulighederne for europæisk mobilitet for lærere og undervisere ved bl.a. at fjerne eventuelle barrierer og tilbyde organisatorisk og finansiel støtte, hvor de er muligt,
- Fremme muligheder for og opfordre til mobilitet for skoleledere til fordel for deres egne karrierer og uddannelsesinstitutionerne og som understøttelse for lærernes mobilitet,
- Integrere mobilitet i læreruddannelserne, hvor det er relevant, både i grund- og efteruddannelserne, samt fremme deltagelse i Erasmus+ aktiviteter som Erasmus+ Lærerakademierne og Europæiske Universiteter,
- Lette den formelle anerkendelse af resultaterne af mobilitetsophold i udlandet, hvor det er relevant,
- Undersøge mulighederne for at fremme fremmedsproglæring i læreres og underviseres grund- og efteruddannelse, hvor det er relevant, med henblik på at øge deres deltagelse i mobilitetsprogrammer,
- Identificere og fremme mobilitetsvinduer for både udøvende og kommende lærere og undervisere, hvor det er passende og med respekt for institutionel autonomi, så de, der ønsker det, kan tage på mobilitetsophold,
- Fremme, hvor det er relevant, brugen af relevante træningsmoduler fokuseret på Europa inden for læreres og underviseres grund- og efteruddannelse,
- Fremme anvendelsen af digitale redskaber og platforme for at supplere og forberede fysisk mobilitet.

Kommissionen opfordres, på linje med traktaterne og med fuld respekt for nærhedsprincippet, til at:

- Fremme læreres og underviseres mobilitet gennem Erasmus+-programmet, herunder ved at tilbyde den nødvendig støtte til aktionen Erasmus+ Lærerakademierne, som skal evalueres med henblik på videre udvikling efter 2025,

- Kortlægge og fremme de eksisterende redskaber til fremme af mobilitet for lærere og undervisere,
- Undersøge muligheden for, sammen med medlemsstaterne, at udvikle en policy-ramme på europæisk niveau til at forøge antallet og kvaliteten af mulighederne for læringsmobilitet for lærere og undervisere i Europa baseret på det reelle mobilitetsbehov,
- Adressere mobilitet i arbejdet med at undersøge den mulige udvikling af europæisk vejledning for udviklingen, på frivillig basis, af nationale karriererammer og livslang vejledning,
- Fortsætte med at fremme den automatiske gensidige anerkendelse af kvalifikationer og særligt mobilitetsophold i udlandet inden for lærer- og underviseruddannelserne,
- Samarbejde med medlemsstaterne om at analysere muligheden for og merværdien af mobilitetsvinduer i kommende læreres og underviseres uddannelse,
- Rapportere tilbage til Rådets uddannelsesudvalg med henblik på beslutning om resultaterne af arbejdet i den stående gruppe for indikatorer og benchmark vedr. monitorering af læreres og underviseres mobilitet for at fremme og øge potentialet for mobilitet.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Sagen medfører ingen konsekvenser for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Sagen medfører i sig selv ingen konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet, og den forventes heller ikke at lede til beslutninger, der kan få økonomiske konsekvenser.

8. Høring

Samlenotatet blev sendt i høring i EU-specialudvalget for uddannelse og ungdom den 16. marts 2022. Der indkom følgende høringsvar, som nedenfor gengives i deres fulde længde.

Danske Lærerorganisationer International

DLI – der repræsenterer de danske underviserorganisationer BUPL, DLF, FSL, GL, DM og Uddannelsesforbundet afgiver hermed sine skriftlige bemærkninger til udkast til samlenotater for rådsmødet for uddannelse og ungdom den 5. april 2022.

DLI støtter intentionen om at styrke lærere og underviseres mobilitet under deres grund- og efteruddannelse. DLI ønsker at gøre opmærksom på at det også omfatter pædagogers mobilitet.

Som DLI har gjort opmærksom på ved tidligere lejligheder, anser vi automatisk anerkendelse for at være et problematisk begreb der risikerer at modarbejde de indholdsmæssige krav der er defineret nationalt for grunduddannelserne for pædagoger, lærere og undervisere.

Vi støtter et øget fokus på at fjerne de barrierer der er for mobiliteten, herunder de generelle barrierer for efteruddannelse. Det er nødvendigt hvis vi skal øge efteruddannelsesaktiviteterne og europæisk mobilitet skal være et reelt efteruddannelses-tilbud. Samtidig ønsker vi at gøre opmærksom på nødvendigheden af at involvere relevante aktører i hvordan mobilitetsophold bedst muligt understøtter behovene på lokalt, nationalt og europæisk niveau. Med relevante aktører, mener DLI særligt: udbydere af grund- og efteruddannelserne, pædagoger, lærere og undervisere samt deres arbejdsgivere (både på EU-niveau og i medlemsstaterne).

Finanssektorens Arbejdsgiverforening

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

FA takker for høringen vedr. samlenotaterne for ministerrådsmødet for uddannelse og ungdom den 5. april 2022.

FA er enig i regeringens tilgang og har ingen yderligere bemærkninger.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være opbakning til vedtagelsen af rådskonklusionerne.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter vedtagelsen af rådskonklusionerne, idet regeringen finder det vigtigt at skabe øget mulighed for udlandsophold inden for læreres og underviseres grund- og efteruddannelser. Særligt finder regeringen, at mobilitet for lærere og undervisere kan være af stor værdi for undervisere i sprog.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Punkt 4: Styrkelse af krisestyring og foregribelse i det europæiske uddannelsesområde

- KOM-dokument foreligger ikke
- politisk drøftelse
- nyt notat

1. Resumé

Nylige globale kriser har vist, at uddannelsessystemer i høj grad påvirkes af krisesituationer, hvorfor formandskabet ønsker en politisk drøftelse af, hvordan det europæiske uddannelsesområde bedre kan rustes til fremtidig krisehåndtering. Det gælder bl.a. i forhold til at udvikle koordineringsmekanismer på europæisk niveau.

Regeringen støtter fokus på debatten. Regeringen vil fremhæve, at covid-19 krisen viste værdien af koordination mellem medlemsstaterne i forhold til at have adgang til opdateret information og erfaringsudveksling. Ligeledes er der aktuelt en klar værdi i at videndele om nationale tiltag til at håndtere adgang til uddannelse for ukrainske flygtninge.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Regeringen vil i det lys understrege vigtigheden af hurtigt at kunne etablere et fælles europæisk forum for koordination om uddannelse i konkrete kriser. Nøgleordet her vil være fleksibilitet, og det konkrete set-up vil i høj grad afhænge af typen af krise. Regeringen vil desuden fremhæve, at erfaringerne fra særligt covid-19 viser, at der også er begrænsninger i et EU set-up for koordination. Endelig er det vigtigt, at der er fokus på merværdi. Der må ikke blive tale om unødigt ressourcetræk og "koordination for koordinationens egen skyld".

2. Baggrund

Nylige globale kriser har vist, at uddannelsessystemer i høj grad påvirkes af krisesituationer. Nedlukninger som følge af covid-19 gjorde det nødvendigt for uddannelsessystemerne hurtigt at komme med løsninger, der muliggjorde adgang til uddannelse for alle. Desuden havde covid-19-nedlukninger stor indvirkning på Erasmus+ programmet.

Ruslands invasion af Ukraine har på samme måde skabt et akut behov for, at uddannelsessystemet reagerer i forhold til at skabe adgang til uddannelse i værtslandene for de flygtninge, der forlader Ukraine.

3. Formål og indhold

Formålet med den politiske drøftelse er at diskutere, hvordan det europæiske uddannelsesområde bedre kan rustes til fremtidig krisehåndtering. Det gælder bl.a. i forhold til at udvikle koordineringsmekanismer på europæisk niveau. Dette med en ambition om at etablere mekanismer på europæisk plan, der giver medlemsstaterne bedre mulighed for en koordineret og effektiv respons og derved begrænse indvirkningen af fremtidige kriser på adgangen til og kvaliteten af uddannelse i Europa.

I styringsnoten lægger formandskabet således op til at diskutere styrker og svagheder ved det europæiske uddannelsesområde i krisesituationer, samt hvilke koordinations- og solidaritetsmekanismer der bør etableres i begyndelsen af en krisesituation.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Debatoplægget medfører ingen konsekvenser for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Sagen medfører i sig selv ingen konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet, og den forventes heller ikke at lede til beslutninger, der kan få økonomiske konsekvenser.

8. Høring

Samlenotatet blev sendt i høring i EU-specialudvalget for uddannelse og ungdom den 16. marts 2022. Der indkom følgende høringssvar, som nedenfor gengives i deres fulde længde.

Danske Lærerorganisationer International

DLI – der repræsenterer de danske underviserorganisationer BUPL, DLF, FSL, GL, DM og Uddannelsesforbundet afgiver hermed sine skriftlige bemærkninger til udkast til samlenotater for rådsmødet for uddannelse og ungdom den 5. april 2022.

DLI er enig i bemærkningerne i udkastet til samlenotatet vedrørende behovet for at sikre at EU-koordination i krisestyring skal skabe merværdi. Merværdien kan bestå i at identificere områder som løses bedre i fællesskab end alene i de enkelte medlemsstater. Samtidig skal det tydeliggøres hvilke områder Kommissionen kan bidrage til enten at løse eller belyse som kan understøtte indsatser i medlemsstaterne. En væsentlig dimension i både medlemsstater og Kommissionens arbejde omkring krisestyring er at involvere relevante aktører på rette tid om rette problemstillinger. Endelig er der behov for at sikre den tværgående koordinering af Kommissionens indsatser i krisestyring som går på tværs af fx sektorer.

Finanssektorens Arbejdsgiverforening

FA takker for høringen vedr. samlenotaterne for ministerrådsmødet for uddannelse og ungdom den 5. april 2022.

FA er enig i regeringens tilgang og har ingen yderligere bemærkninger.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes bred opbakning blandt landene til at drøfte emnet.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter fokus på debatten. Regeringen vil fremhæve, at covid-19 krisen viste værdien af koordination mellem medlemsstaterne i forhold til at have adgang til opdateret information om den aktuelle situation på uddannelsesområdet i de enkelte lande samt erfaringsudveksling om konkrete tiltag til at håndtere de udfordringer der opstod. Ligeledes er der aktuelt en klar værdi i at videndele om nationale tiltag til at håndtere adgang til uddannelse for ukrainske flygtninge.

Regeringen vil i det lys understrege vigtigheden af hurtigt at kunne etablere et fælles europæisk forum for koordination om uddannelse i konkrete kriser. Nøgleordet her vil være fleksibilitet, og det konkrete set-up vil i høj grad afhænge af typen af krise. Regeringen vil desuden fremhæve, at erfaringerne fra særligt covid-19 viser, at der også er begrænsninger i et EU set-up, hvor udfordringen i at koordinere mellem 27 medlemsstater hæmmer muligheden for hurtig respons. Det er vigtigt, at der er fokus på merværdi. Der må ikke blive tale om unødigt ressourcetræk og ”koordination for koordinationens egen skyld”.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.